K-Sekretariatet

Utvalg:	**Saksnummer**:	**Møtedato**:	**Saksbehandler**:
Kontrollutvalget i Sortland kommune	4/2025	19.2.2025	Tage Karlsen

RAPPORTERING OM OPPFØLGING AV KOMMUNESTYRETS VEDTAK – FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «ELEVENES PSYKOSOSIALE MILJØ»

Innstilling til v e d t a k:

1. Kontrollutvalget tar kommunedirektørens rapportering av 6.12.2024 om oppfølgingen av kommunestyrets vedtak i sak 22/24 til orientering og vurderer at kommunestyrets vedtak er fulgt tilfredsstillende opp.

2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med **følgende innstilling til vedtak**:

   Kommunestyret tar kontrollutvalgets vurdering av kommunedirektørens oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 22/24 i sak om forvaltningsrevisjonsrapport «Elevenes psykososiale miljø» til orientering. Kommunestyret legger til grunn at vedtaket er fulgt opp tilfredsstillende.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 22/24 – tilbakerapportering til kommunestyret

Vedlegg til saken:

1. Tiltak etter forvaltningsrevisjon
2. Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø
3. Risikoanalyse skolemiljø
4. Plan for skolens aktivitetsplikt
5. Informasjon om aktivitetsplikt
6. Mal aktivitetsplan
7. Oppfølging av forvaltningsrevisjonens anbefalinger

Saksutredning:

1. Innledning

KomRev NORD leverte forvaltningsrevisjonsrapporten «Elevenes psykososiale miljø» 27.11.2023.

Prosjektet er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstilling:

Er Sortland kommunes arbeid med elevenes psykososiale miljø i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger på området?

2. Saksgangen ved behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter

Det er kontrollutvalget som er bestillerorgan for revisjon, herunder forvaltningsrevisjon. En vesentlig del av kontrollutvalgets mandat er å føre kontroll med kommunedirektørens internkontroll. Systemet er utformet slik at kommunedirektøren ikke skal ha formell innflytelse på denne kontrollen. Av samme grunn er saksutredning til kontrollutvalget lagt til kontrollutvalgets sekretariat, som skal være uavhengig av kommunens administrasjon. Det er følgelig kontrollutvalgets sekretariat som forestår saksforberedelsen i saker om forvaltningsrevisjonsrapporter.

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret. Når kommunestyret under behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter fatter vedtak som forutsetter oppfølging fra kommunedirektøren er det kontrollutvalget som mottar rapportering, vurderer oppfølgingen og rapporterer til kommunestyret. Kommunens administrasjon skal ikke involveres i vurderingen av sin egen oppfølging. Dette reguleres i forskrift om kontrollutvalg og revisjon:

«§ 5.*Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller*

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.»

3. Kommunestyrets behandling

Kontrollutvalget behandlet saken møte 13.12.2023 (sak 46/23) og oversendte den til kommunestyret med innstilling til vedtak.

Kommunestyret fattet følgende vedtak i møte 25.4.2024 (sak 22/24):

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Elevenes psykososiale miljø», KomRev NORD 27.11.2023 til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp revisors anbefalinger i rapportens kapittel 9.
3. Kommunedirektøren rapporterer av eget tiltak til kontrollutvalget om oppfølgingen av dette vedtakets pkt. 2. Frist for rapporteringen er 10.6.2024.
4. Kommunedirektørens rapport til kontrollutvalget om oppfølging av rapportens kapitel 9, skal orienteres til kommunestyret.
5. Forvaltningsrevisjonsrapport «Elevenes psykososiale miljø» i Kontrollutvalgets sak 46/23

oversendes driftsutvalget for videre oppfølging. Kommunedirektøren rapporterer tilbake til DRU snarest på en plan for gjennomføring av tiltak i henhold til anbefalinger i rapportens vurderinger og konklusjoner i Kapittel 9.

Vedtakets pkt. 1-3 er i samsvar med kontrollutvalgets innstilling.

Ved etterfølgende vedtak i sak 31/24 ble rapporteringsfristen i det opprinnelige vedtakets pkt. 3 endret til 1.12.2024.

4. Revisors funn, vurderinger og konklusjon

4.1 Revisjonskriterier

Revisor redegjør i rapporten for valg av revisjonskriterier
Revisor har beskrevet de utledede revisjonskriterier som er lagt til grunn for prosjektet slik:

For kommunens internkontroll – skolemiljø:

Sortland kommune bør ha:

- *utarbeidet rutiner for hvordan skolene skal arbeide for å innfri rettigheter og plikter til elevenes skolemiljø*

- *oversikt og kunnskap om status i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø*
- *rutiner for å evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll*
- *system for å fange opp avvik og bruke kunnskapen i forbedringsarbeidet*

For om elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø:

Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha rutiner for å

- *Følge med*
- *Gripe inn*
- *Undersøke*
- *Varsle*
- *Sette inn tiltak*

Sortland kommune ved den enkelte skole skal i saker der tiltaksplikten er utløst:

- *Sørge for at saken undersøkes snarest*
- *Sørge for at skriftlig plan utarbeides når det settes inn tiltak og at planen inneholder:*
    - *Hvilke problem tiltakene skal løse*
    - *Hvilke tiltak skolen har planlagt*
    - *Når tiltakene skal gjennomføres*
    - *Hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene*
    - *Når tiltakene skal evalueres*
- *Sørge for at eleven har blitt hørt*
- *Dokumentere hva som har blitt gjort for å oppfylle aktivitetsplikten*

Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha rutiner som sikrer at de ansatte kjenner til elevenes rettigheter og sin aktivitetsplikt etter opplæringsloven kapittel 9A.

For brukermedvirkning og informasjonsplikt:

Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha organer for brukermedvirkning i form av
- *Samarbeidsutvalg*
- *Skolemiljøutvalg*
- *Foreldrenes arbeidsutvalg*
- *Elevråd*

Sortland kommune ved den enkelte skole skal informere elever og foreldre om deres rettigheter etter opplæringsloven kapittel 9 A, om skolens aktivitetsplikt og adgangen til å melde en sak til statsforvalteren.

4.2 Revisors vurderinger

Revisors vurderinger gjengis:

«Revisor vurderer at:
Sortland kommune har **oppfylt** revisjonskriteriene om at kommunen bør ha
- *utarbeidet rutiner for hvordan skolene skal arbeide for å innfri rettigheter og plikter til elevenes skolemiljø*

(…)
- *rutiner for å evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll*

Sortland kommune har **i stor grad, men ikke fullt ut oppfylt** revisjonskriteriet om at kommunen bør *ha oversikt og kunnskap om status i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.*
(…)
Sortland kommune har til **dels oppfylt** revisjonskriteriet om at kommunen ør *ha system for å fange opp avvik og bruke kunnskapen i forbedringsarbeidet.*»
(…)
Revisor vurderer at revisjonskriteriet om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha rutiner for å følge med, gripe inn, undersøke varsle og sette inn tiltak* **i stor grad, men ikke fullt ut er oppfylt.**
(…)
Revisors vurdering er at revisjonskriteriet om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha rutiner som sikrer at de ansatte kjenner til elevenes rettigheter og sin aktivitetsplikt etter opplæringsloven kap. 9A* **i stor grad, men ikke fullt ut, er oppfylt**.
(…)
Revisor vurderer revisjonskriteriene om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha organer for brukermedvirkning i form av samarbeidsutvalg* og *foreldrenes arbeidsutvalg* som **oppfylt**.
(…)
Revisjonskriteriet om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha elevråd*, vurderes **som i stor grad, men ikke fullt ut oppfylt.** Seks av syv skoler hadde ved oppstarten av skoleåret elevråd.»
(…)

Revisjonskriteriet om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal ha skolemiljøutvalg*,
vurderes som **i liten grad oppfylt.**
(…)
«Revisor vurderer at Lamarka skole, Sigerfjord skole og Sortland barneskole **i stor grad, men ikke fullt ut** har oppfylt revisjonskriteriet om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal i saker der tiltaksplikten er utløst sørge for at saken undersøkes snarest*. Videre at Strand skole **til dels** har oppfylt revisjonskriteriet, Sortland ungdomsskole **i liten grad** har oppfylt revisjonskriteriet og at Maurnes skole **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet.»
(…)
revisors vurdering (er) at Lamarka skole, Maurnes skole og Sortland barneskole har **oppfylt** revisjonskriteriet om å
Sørge for at skriftlig plan utarbeides når det settes inn tiltak og at planen inneholder:

- *Hvilke problem tiltakene skal løse*
- *Hvilke tiltak skolen har planlagt*
- *Når tiltakene skal gjennomføres*
- *Hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene*
- *Når tiltakene skal evalueres*
-

For Sortland ungdomsskole, Strand skole og Sigerfjord skole er revisors vurdering at revisjonskriteriet **i stor grad, men ikke fullt ut er oppfylt**.
(…)
Revisor vurderer at revisjonskriteriet om at *Sortland kommune ved den enkelte skole skal i saker der tiltaksplikten er utløst sørge for at eleven har blitt hørt* som **oppfylt** for Lamarka

skole. Ved Sortland ungdomsskole, Sortland barneskole og Maurnes skole er revisjonskriteriet **i stor grad, men ikke fullt ut oppfylt**. Ved Strand skole vurderer revisor at kriteriet **til dels er oppfylt**. Ved Sigerfjord skole vurderer revisor at kriteriet **i liten grad er oppfylt.**

Når det gjelder dokumentasjon, er revisors vurdering er at Lamarka skole og Maurnes skole har **oppfylt** revisjonskriteriet om å *dokumentere hva som har blitt gjort for å oppfylle aktivitetsplikten*. Vi vurderer at Sortland ungdomsskole **i stor grad, men ikke fullt ut** har oppfylt kriteriet, mens Sortland barneskole og Strand skole **til dels** har oppfylt kriteriet. Sigerfjord skole har **i liten grad** oppfylt revisjonskriteriet.»

For nærmere beskrivelse av de funn revisor bygger vurderingene på vises til rapporten.

4.3 Revisors konklusjon

Revisors konklusjoner relaterer seg til problemstillingen kontrollutvalget har bedt revisor svare på. Konklusjonen gjengis:
«Revisors konklusjon er at Sortland kommunes arbeid med elevenes psykososiale miljø i stor grad, men ikke fullt ut er i tråd med gjeldende regelverk og anbefalinger.»

5. Revisors anbefalinger

Gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) innehar følgende bestemmelse om anbefalinger:

«Revisor skal gi anbefalinger når det er hensiktsmessig med bakgrunn i data, vurdering(er) og konklusjon(er). Revisor skal ikke anbefale detaljerte løsninger.»

Revisors har gitt anbefalinger. Disse er inntatt i rapportens kapittel 9 (s. 58):

«Vi anbefaler Sortland kommune å sikre at alle kommunale grunnskoler:

- Har rutiner for å ivareta at alle ansatte kjenner til elevenes rettigheter og ansattes aktivitetsplikt
- Har rutiner for å oppfylle alle delpliktene i aktivitetsplikten; følge med, gripe inn, undersøke, varsle og sette inn tiltak
- Har organer for brukermedvirkning i tråd med lovens krav, herunder skolemiljøutvalg
- I alle saker hvor aktivitetsplikten er utløst, snarest gjennomfører undersøkelse og utarbeider aktivitetsplan
- Sikrer at eleven blir hørt i alle 9A-saker
- Følger opp og dokumenterer at tiltaksplikten er oppfylt

Videre anbefaler vi at Sortland kommune som skoleeier:

- Har rutiner for å skaffe seg oversikt over antall 9A-saker ved skolene
- Har system for å fange opp avvik som kan brukes i forbedringsarbeidet
- Sikrer at det er tydelig hvilke planer, rutiner og maler skolene skal benytte til enhver tid, og hvordan disse skal brukes

6. Kommunedirektørens rapportering

Kommunedirektøren har rapportert om oppfølgingen 6.12.2024. Rapporteringen består både Av en punktvis redegjørelse for oppfølgingen av de enkelte anbefalingene fra revisor og dokumentasjon. Den samlede rapporteringen følger som vedlegg til denne saken,

7. Sekretariatets vurdering

Sekretariatet vurderer at kommunedirektøren har gitt en oversiktlig og tilstrekkelig redegjørelse for oppfølgingen av de enkelte anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten. Oppfølgingen er tilfredsstillende og dokumentert.

Man må imidlertid være oppmerksom på at det er internkontrollsystemet som er beskrevet og vurdert. Det er avgjørende for virkningen av dette at de rutiner og retningslinjer som er utarbeidet følges i praksis.

Sekretariatet bemerker avslutningsvis at vedlegg 7 fremstår som en saksutredning til kontrollutvalget med innstilling. Det er kontrollutvalgets eget sekretariat som saksutreder for kontrollutvalget og har innstillingsrett i kontrollutvalgets saker. Kontrollutvalget skal altså ikke behandle kommunedirektørens innstilling.

Kommunedirektøren har vært gitt adgang til å uttale seg i henhold til kommunelovens § 23-5. Kommunedirektøren har ikke benyttet sin uttalerett.

Harstad, 30.1.2025

Tage Karlsen
seniorrådgiver